

Finantsinstrumentide roll teraviljasektoris

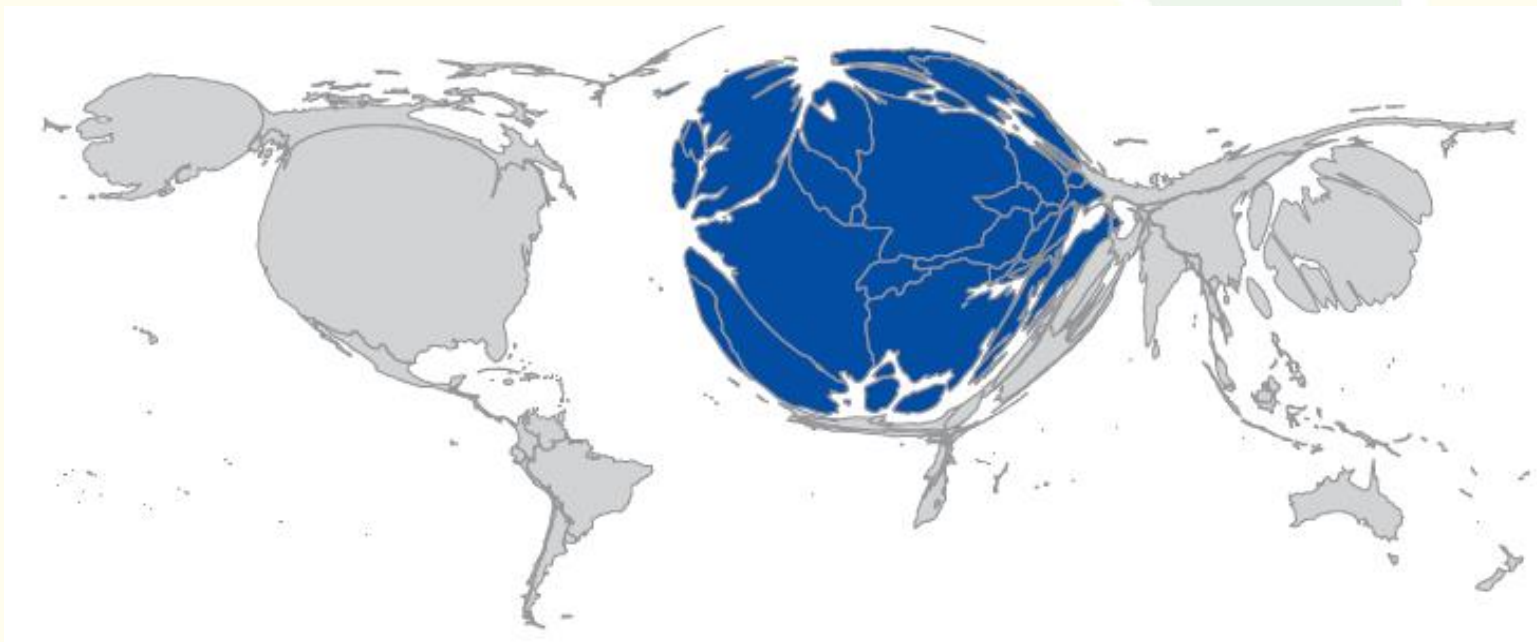
Maaelu Edendamise Sihtasutus

Raul Rosenberg

12.03.2019

Kulukad Euroopa ühiskonnad

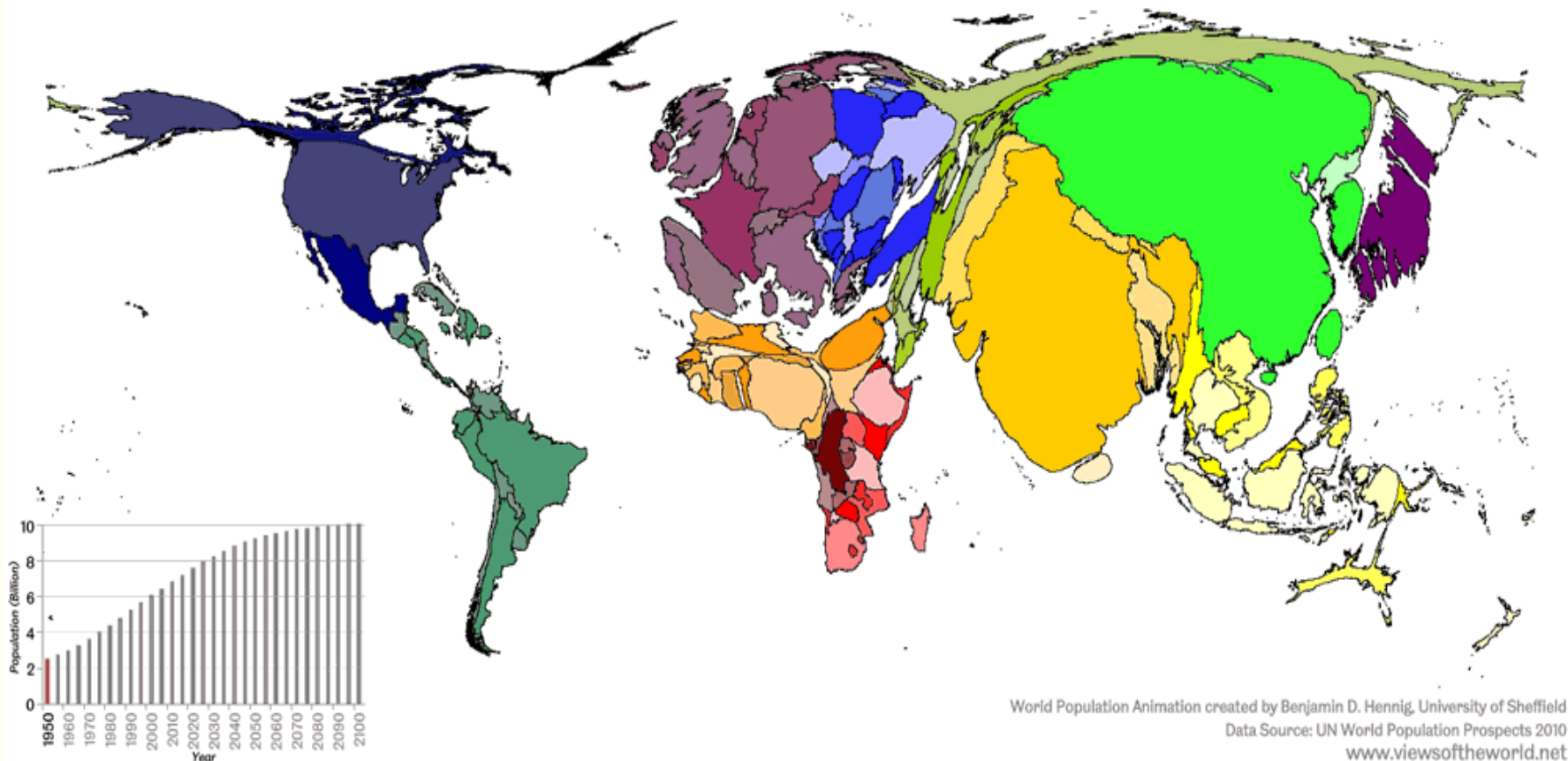
Suured kulud sotsiaalkindlustusele, keskkonnanohiule, loomade heaolule jne.

Source: World Bank staff using IMF WEO.

Maailma demograafiline paisumine (1950-2100)

World Population 1950

Eesti siseturg on väike, kasvavad turud asuvad Aafrikas ja Aasias.

Rahaline ressurss, selle kasutamine

Andmed seisuga 31.08.2018 Eesti Pank:

Hoiused pankades 17,6 miljardit eurot, s.h. 7,6 mlrd eraisikud

Raha pensionifondides 3,9 miljardit eurot

Krediidiasutuste laenud ettevõtetele 7,2 miljardit eurot (sh põllumajandus, kalandus, metsandus 456,2 miljonit eurot);

Finantseerimisasutuste liisinguportfell 2,3 miljardit eurot (sh põllumajandus, kalandus, metsandus 283,4 miljonit eurot);

Kodumajapidamistele antud laenud (laenud eraisikutele) 8,6 miljardit eurot.

Andmed seisuga 31.12.2018 MES:

MES omakapital 61,8 miljonit eurot

käendusportfell 100,3 miljonit eurot (sh põllumajandus 32 miljonit eurot). Tagatud 168,8 miljonit eurot pangalaene (sh põllumajandus 60,1 miljonit eurot)

laenuportfell koos finantsinstrumendiga 63,3 miljonit eurot (sh põllumajandus 44,2 miljonit eurot) ja finantsvahenduslaenud 13,2 miljonit eurot. Kokku 76,5 mln eurot.

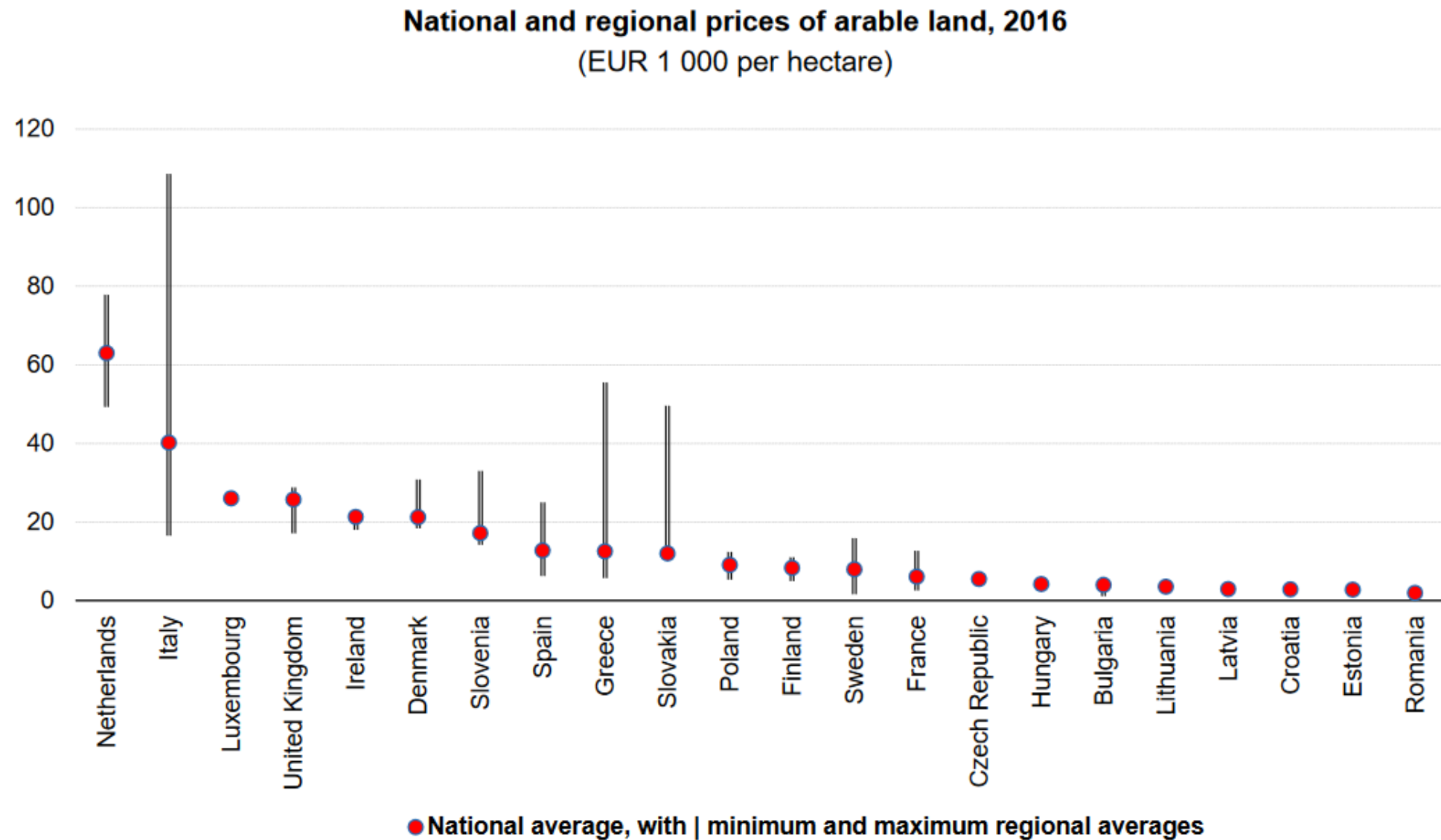
Põhiline ettevõtlike finantseerimine toimub kommertspankades, riik saab sekkuda ainult turutõrgete puhul.

Finantseerimise tingimused

- ✔ Sihtgruppi kuuluv ettevõte;
- ✔ positiivne rahavoog ettevõtlusest (kasum), võime tasuda laenu intresse ja põhisummat;
- ✔ omakapitali olemasolu;
- ✔ ettevõtja taust;
- ✔ eelnev kohustuste täitmise kogemus;
- ✔ pantide olemasolu, nende likviidsus.

Põllumajandusmaa müügihinna võrdlus (EL liikmesriigid, 2016)

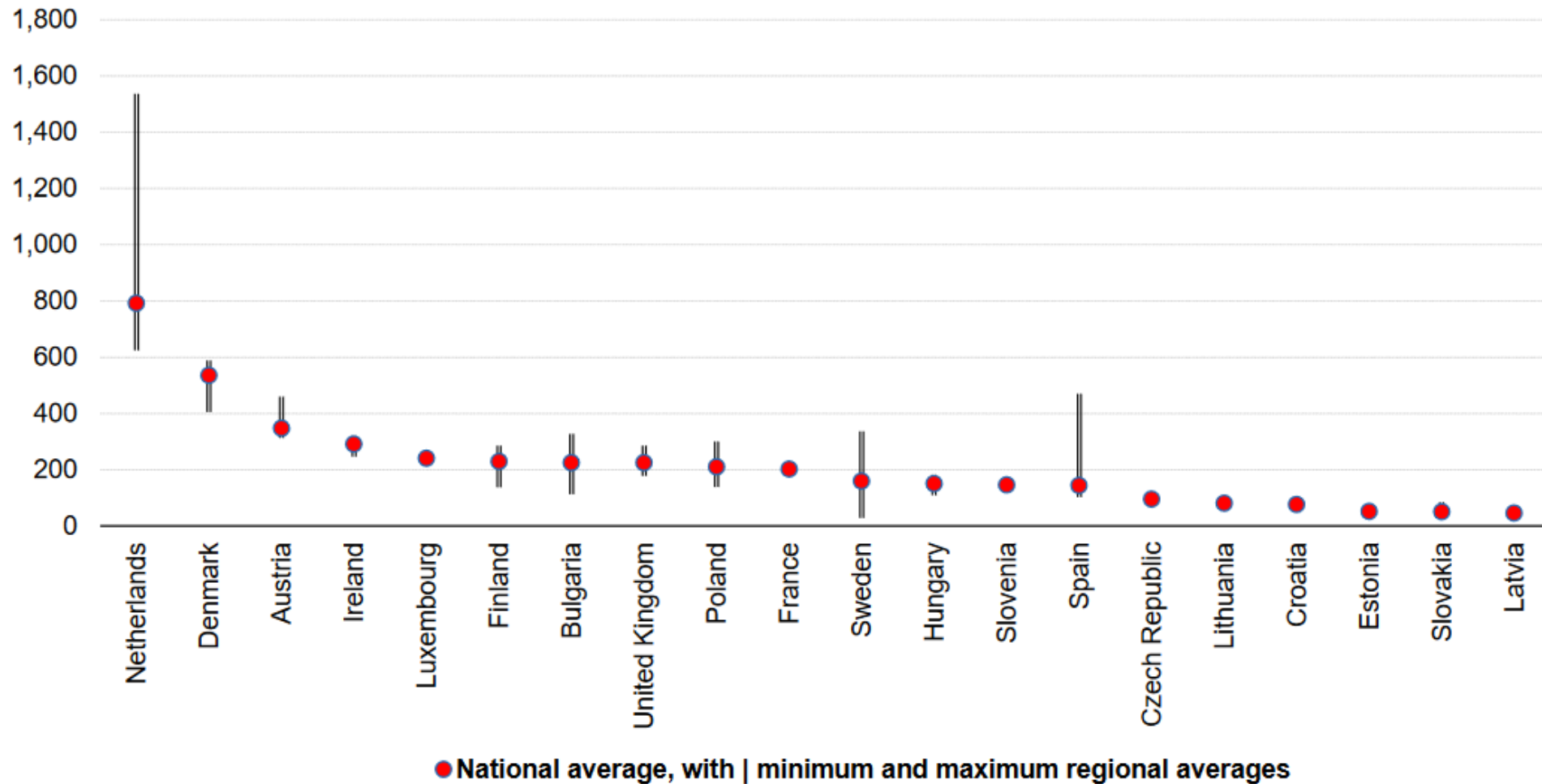
Allikas: Eurostat

Põllumajandusmaa rendihinna võrdlus (EL liikmesriigid, 2016)

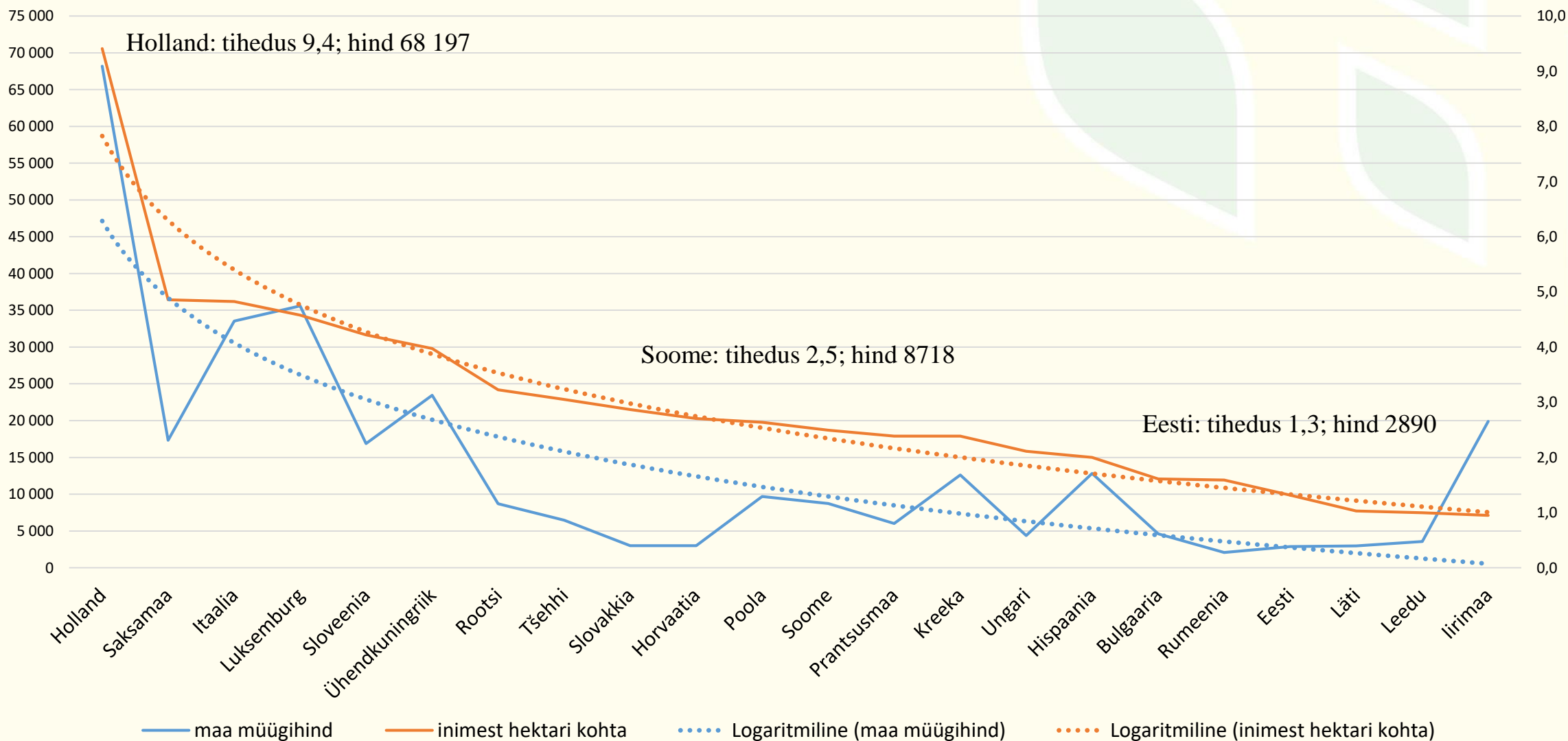
Allikas: Eurostat

National and regional agricultural land rent prices, 2016
(EUR per hectare)

Rahvastiku tihedus põllumajandusmaa hektari kohta ja maa hinnad Euroopa Liidus

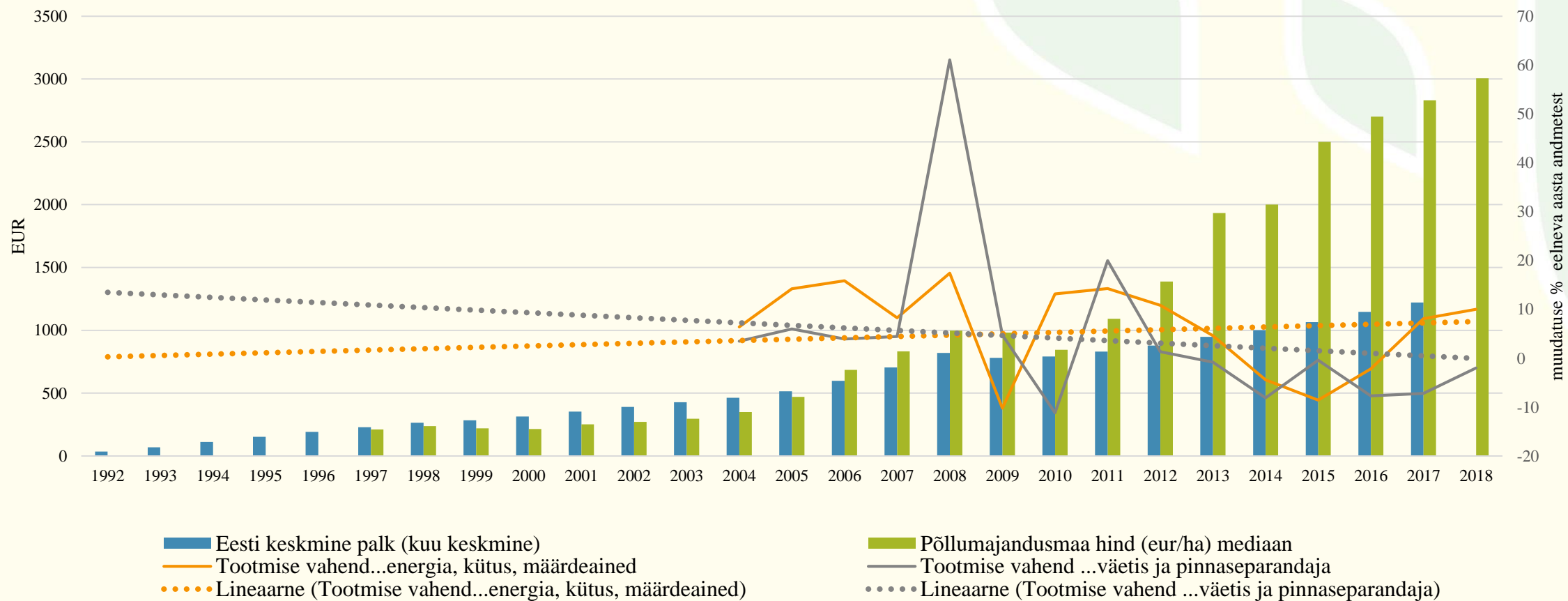
Allikas: Eurostat

Sisendite hindade muutus

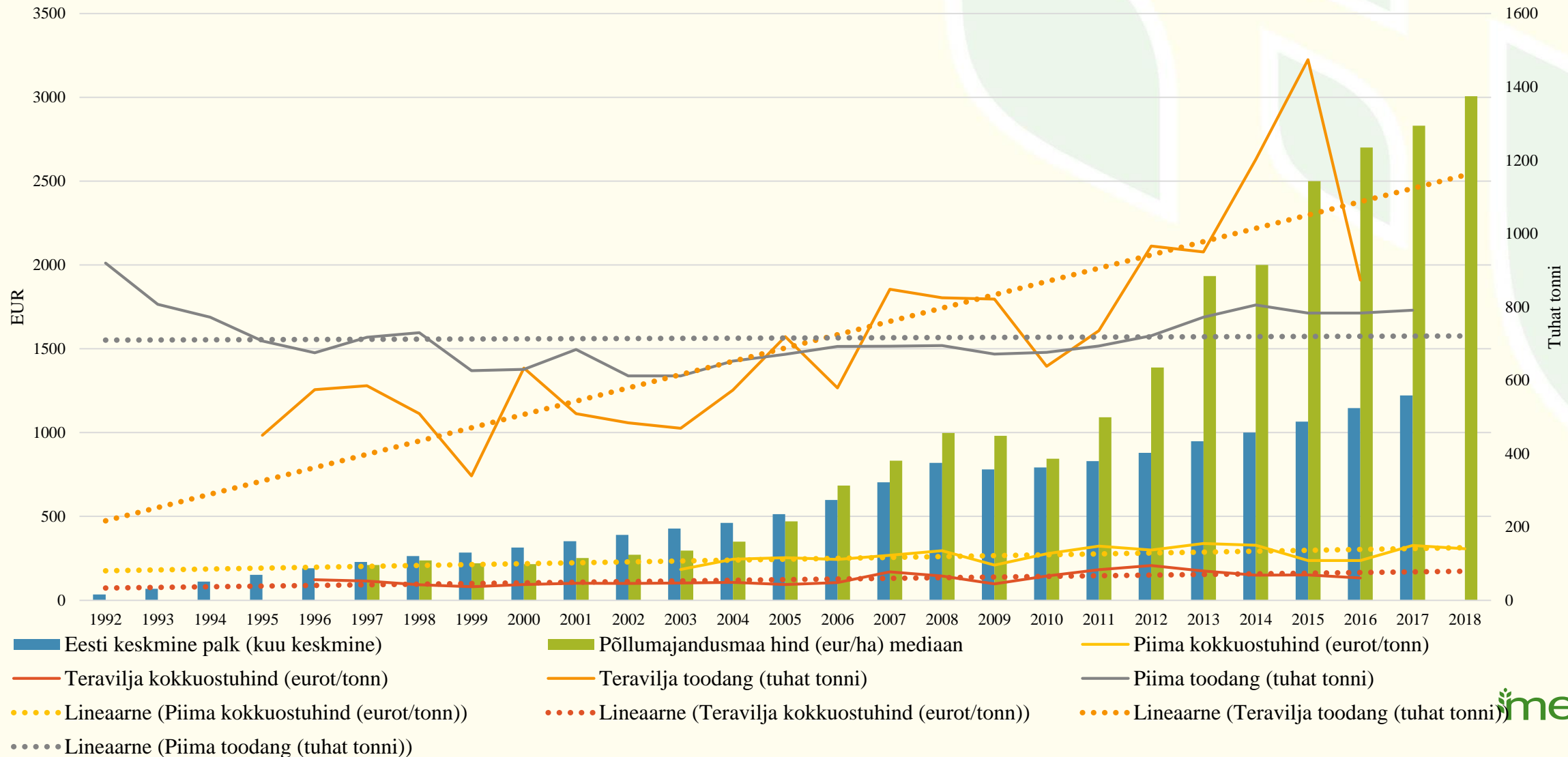
Allikas: Eesti Statistikaamet

Põllumajandussaaduste tootmise vahendite ostuhinnaindeksi muutus võrreldes eelmise aastaga (%)

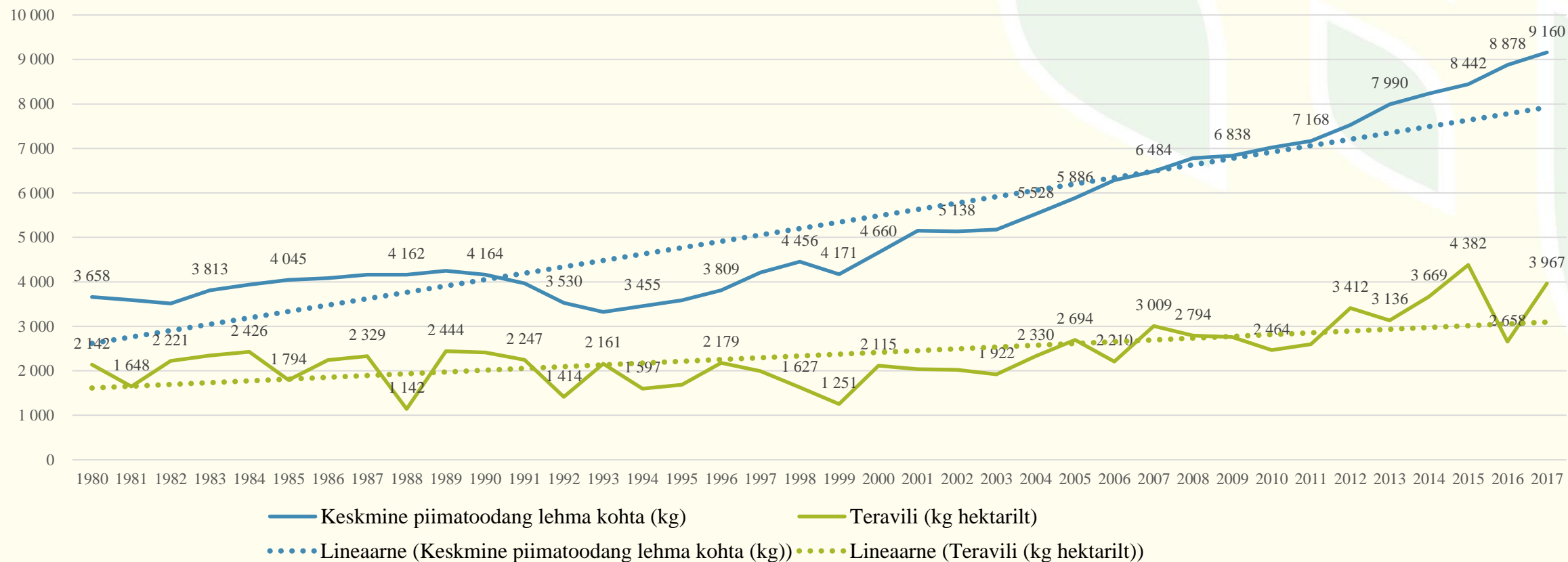
Põllumajandusmaa hinna muutuse võrdlus perioodil 1997-2018

Allikas: Eesti Statistikaamet

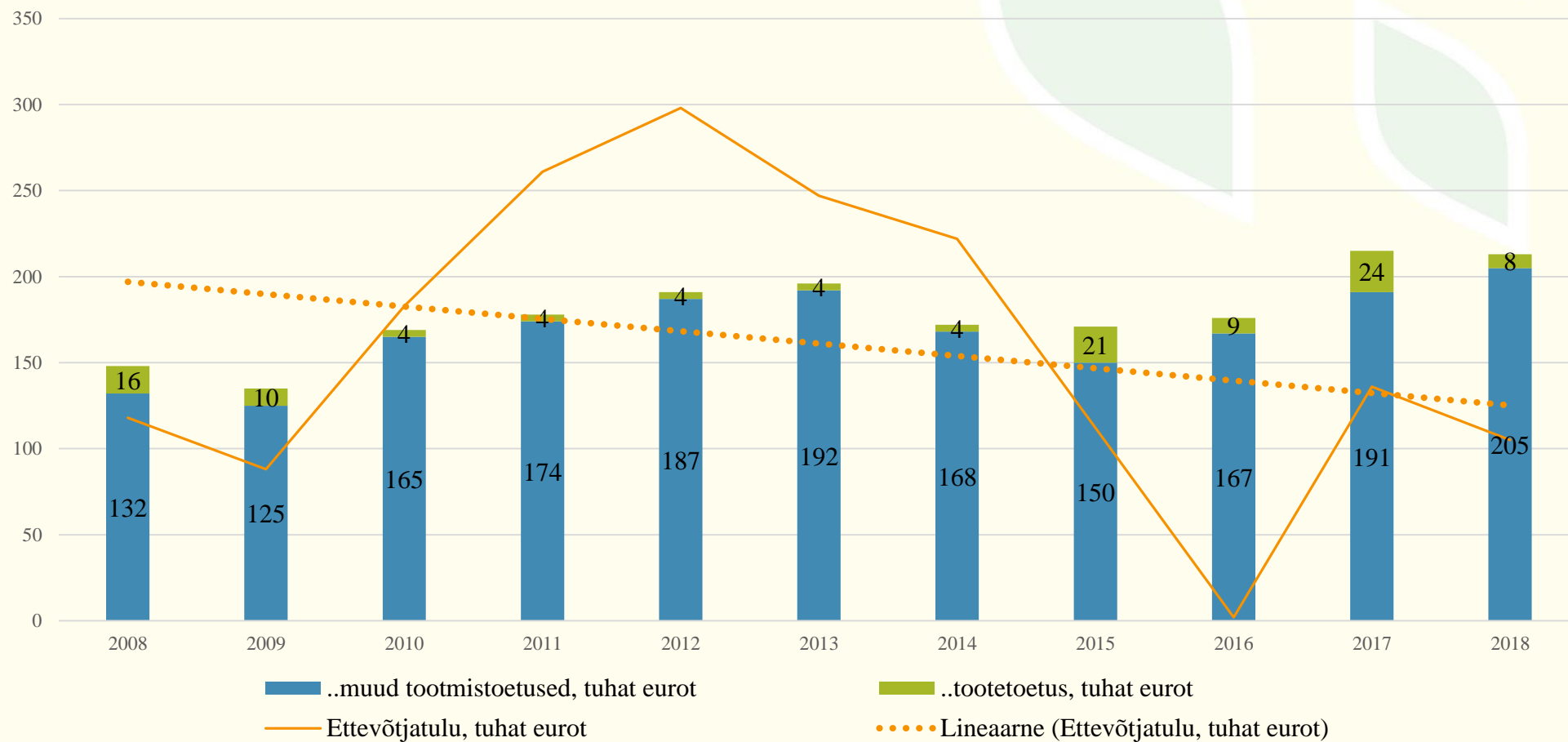
Keskmine piimatoodang, teraviljatoodang 1980-2017

Allikas: Eesti Statistikaamet

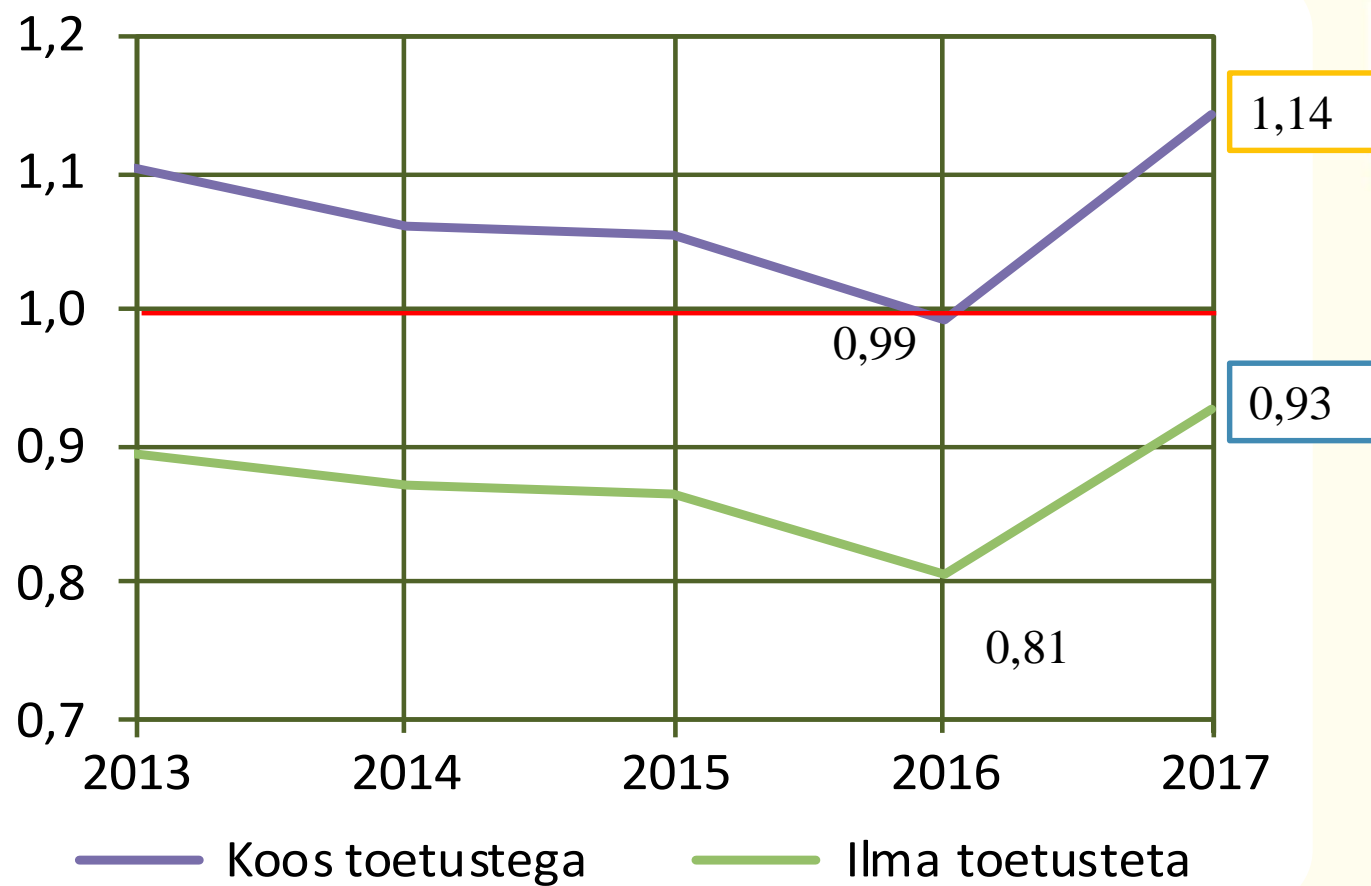

Ettevõtjatulu

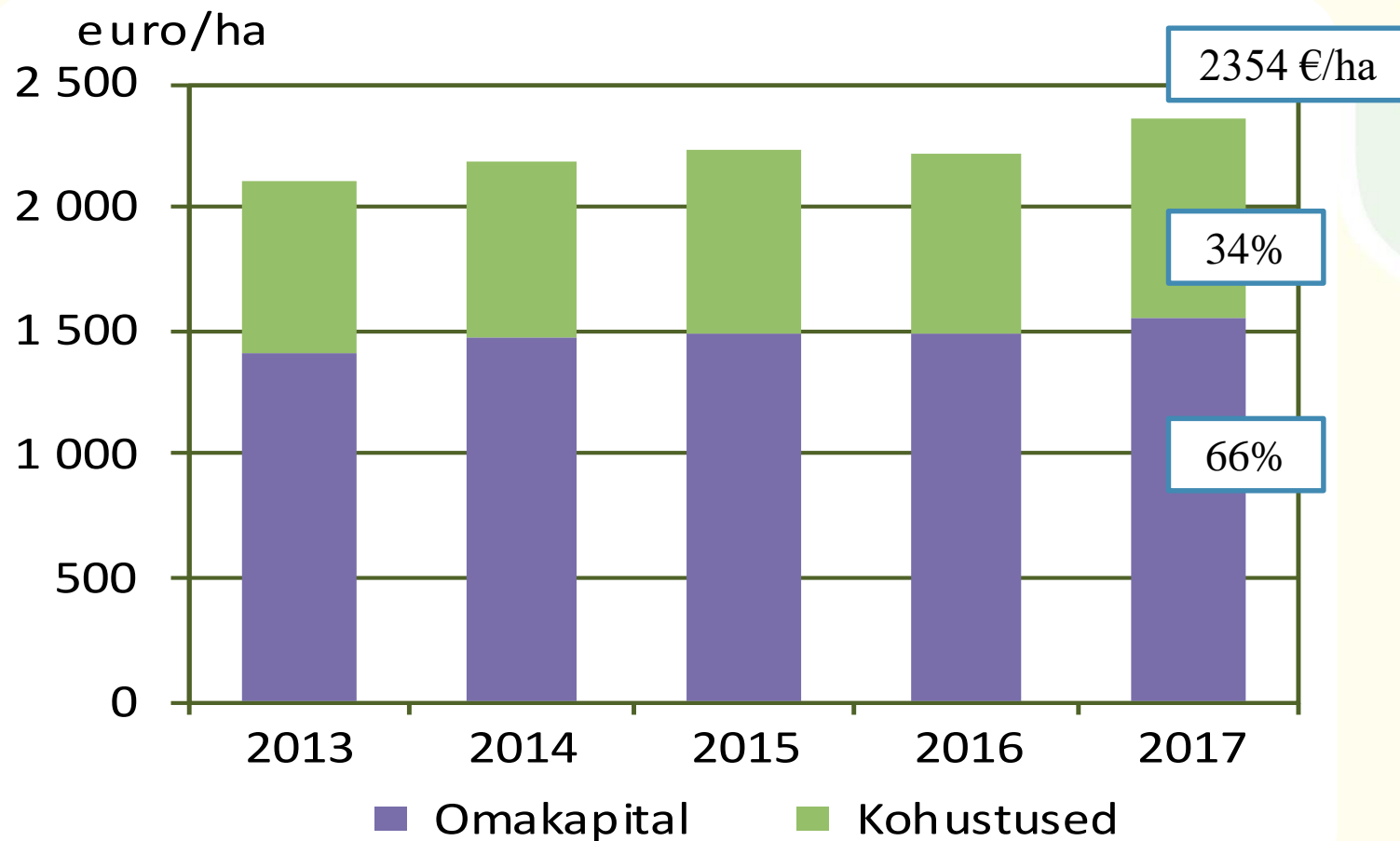
Allikas: Eesti Statistikaamet

Click to edit Master title style

Click to edit Master title style

Millest sõltub maa hind?

- Raha hinnast ehk deposiithoiuse intressist
- Rahvastiku tihedusest
- Rahvuslikust kogutoodangust inimese kohta
- Põllumajandusettevõtete võimekusest omanikule tulu teenida ehk ettevõtete kasumlikkusest
- Maaga seotud koormatistest, mis piiravad maa kasutamist, kaubeldavust või majandamist
- 99,5% inimestest ei ole põllumajandusettevõttest kasusaajad, kuid nendest sõltub põllumajandusmaa hind ja ettevõtete tulukus

Maaga seotud kulud ja kohustused (näide)

Maamaks – maa maksustamishind praegu 200 kuni 400 eurot,
maamaks 2% ha = 4 – 8 €/ha, keskmine 6 €/ha

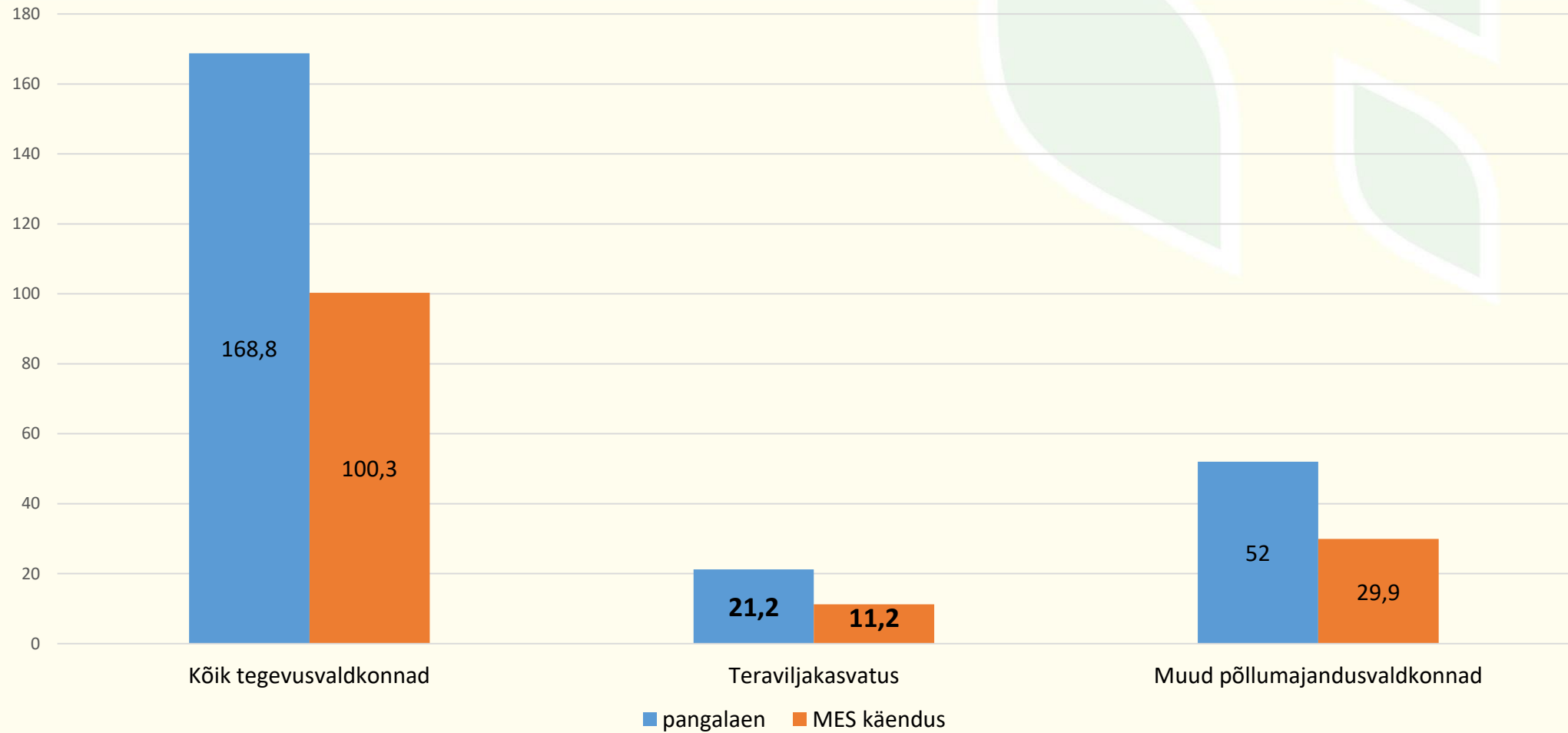
1 mln ha = 6mln €

Turuhind on täna 10 x kõrgem, s.t. maamaks 60 mln €

Finantsinstrumentide liigid

Finants- instrumendi liik	Kirjeldus
Omakapital	Otseinvesteering ettevõtte osakapitali, mille tulemusel omandatakse osalus ettevõttes. Selle tulemusel väheneb varasemate omanike osalusmäär. Omakapitaliinvesteeringud võivad hõlmata nii seemne-, stardi kui ka laienemiskapitali. Omakapitaliinstrumenti võidakse rakendada erinevates vormides (nt otseinvesteeringud riigi poolt, fondifondi kaudu), erinevate riskitasemetega. Investori risk on kõrge (oleneb tagatisest) ja tulem ei ole ette teada (oleneb ettevõtte sooritusest).
Laen	Rahaliste vahendite laenamine ettevõtete finantseerimiseks. Laen on kindla tagasimakse perioodiga ja kokkulepitud intressiga, mis sõltuvad ettevõtte majanduslikust olukorrast ja potentsiaalsest tulevasest rahavoost. Laen finantsinstrumendina võib olla turutingimustel või subsideeritud tingimustel.
Garantii	Finantseeringute käendamine, et tagada väljastajale kaitse juhuks, kui ettevõtte ei ole võimeline kohustust tagasi maksma. Garantii ehk tagatis võib katta tervet või osa finantseeringust. Garantiiga võib kaasneda tasu või täiendav intress laenajale. Ka garantii võib olla turutingimustel või subsideeritud kujul

Kehtivad käenduslepingud seisuga 31.12.2018 (miljonit eurot)

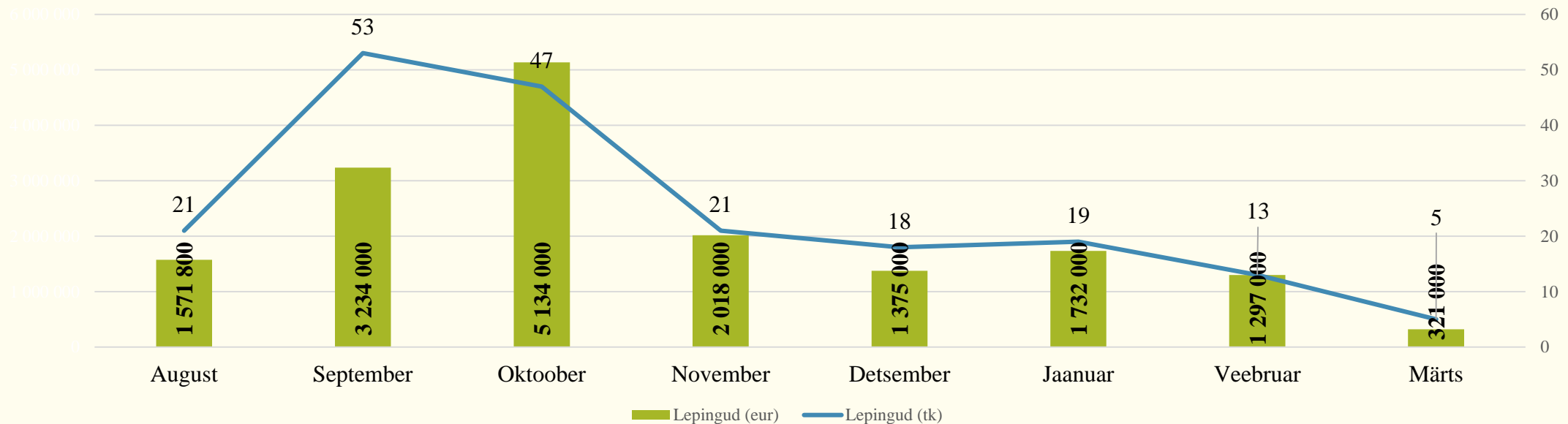

Käibekapitali laen põllumajandustootjatele põuakahjude leevendamiseks

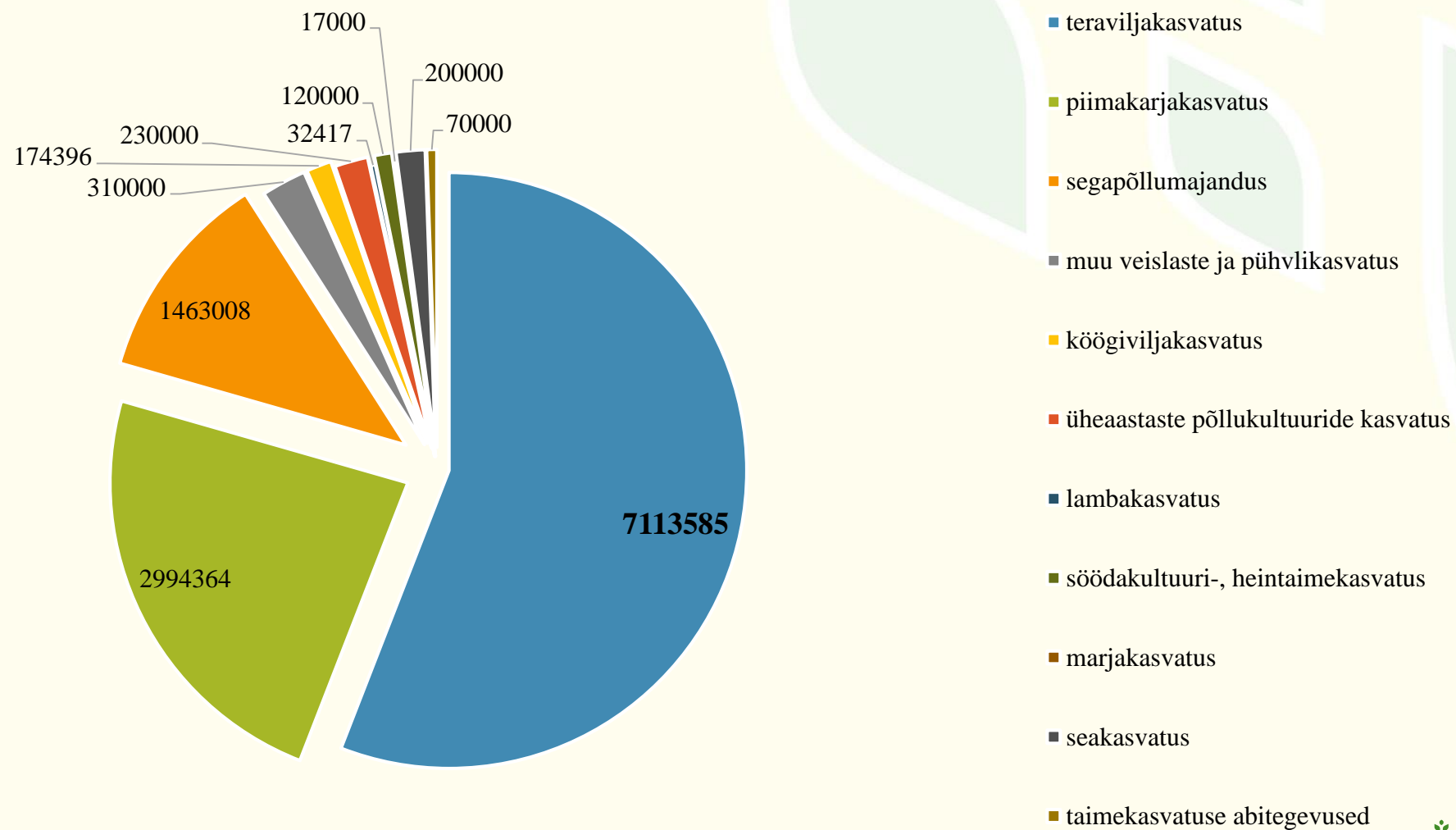
Perioodil 21.08.2018 kuni 11.03.2019 on esitatud 197 käibekapitali laenu taotlust summas 16 682 800 eurot.

Seisuga 11.03.2019:

- 🌿 MES krediidikomitees otsustatud anda laenu **182** ettevõtjale, summas **14 208 550** eurot;
- 🌿 Sõlmitud 173 laenulepingut summas **13 978 550** eurot;
- 🌿 4 ettevõtet on esitatud taotluse tühistanud ja 2 ettevõtte taotlus on tagasi lükatud, kokku 718 000 euro ulatuses;
- 🌿 keskmine käibekapitalilaenu intress 4,41%, sh ettevõtjatele antud vähese tähtsusega abi. Intressi üks kujunemise alus on ettevõtja poolt pakutud pandid.

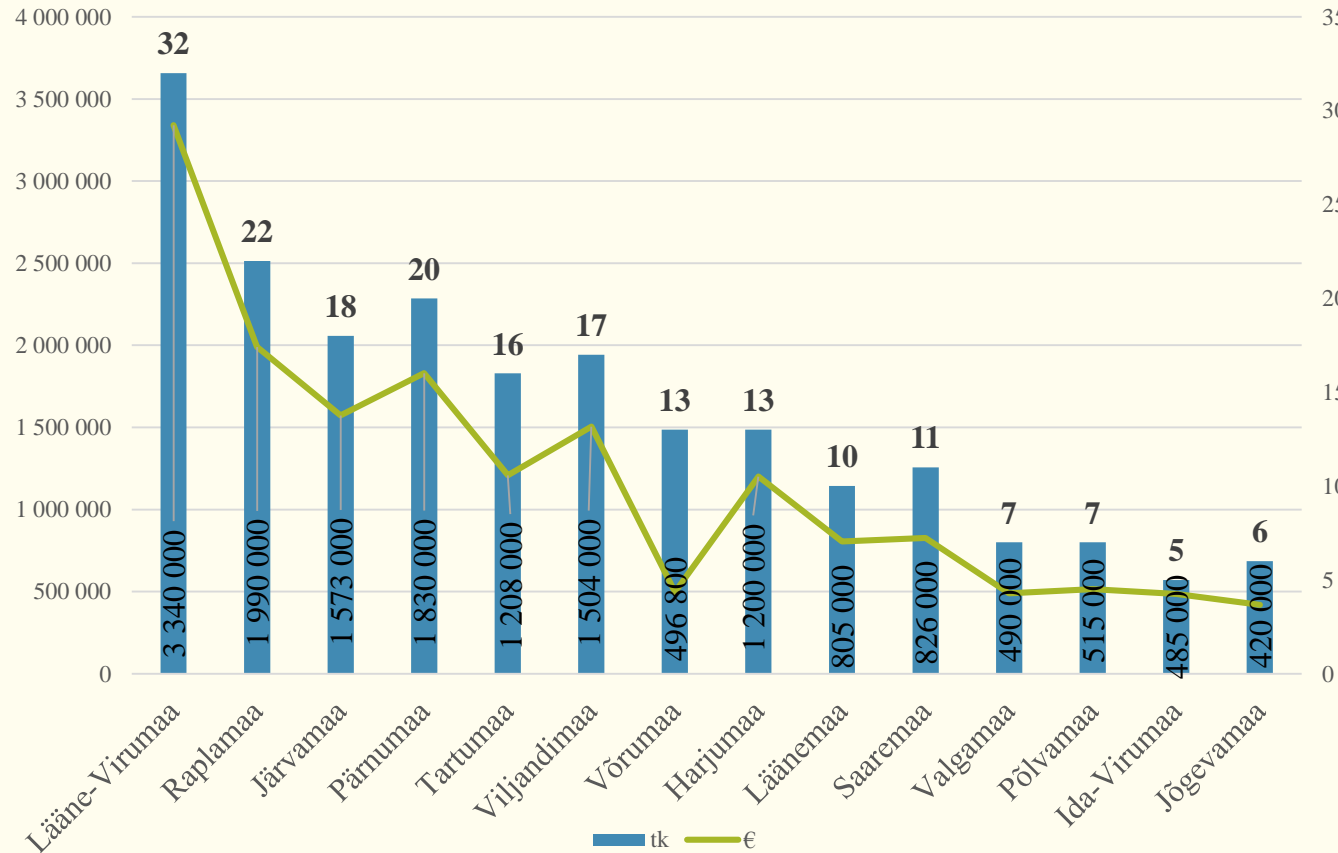
Käibekapitali laen põllumajandustootjatele põuakahjude leevendamiseks valdkondade lõikes

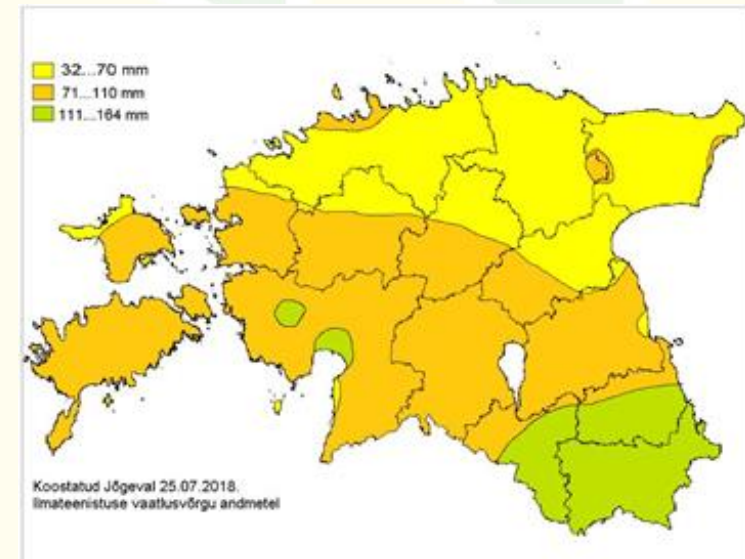
4.1 Käibekapitali laen põllumajandustootjatele põuakahjude leevendamiseks

Kõige suurem taotluse arv on Lääne-Virumaalt (32 taotlust summas 3 340 000 eurot). Hiiu maakonnast ei ole taotlusi esitatud.

Esitatud taotlused maakondade lõikes (21.08.2018 kuni 11.03.2019)

Sademe kaart ajavahemiku mai-juuli 2018 kohta

Maaelu Arengukava 2014-2020 rahastamisvahendi sihtfond (MAK)

MAK rahastamisvahendist on sõlmitud 21 laenulepingut ettevõtetega, kelle põhitegevusala on teraviljakasvatus.

- ❖ laenude summa kokku **8 260 200**;
- ❖ keskmine intress **2,96%**;
- ❖ keskmine laenu pikkus **115 kuud**;
- ❖ kaasati MAK abi summas **772 022** eurot;
- ❖ projektide kogumaksumus (km-ta) **16 787 807** eurot;
- ❖ PRIA toetus **3 929 887** eurot;

- ❖ pangast kaasatud laenud **7 553 228** eurot;
- ❖ keskmine kaaslaenu intress **3,67%**.

Kriisifond

Vajalik lühiajaliste turutõrgete ületamiseks

Kriisifondi suurus võiks olla 50 mln eurot

Näiteks piima hinna langus 280 eurolt 230 euronile tekitab käibevahendite puudujäägi $50 \cdot 800\,000$ tonni = 40 mln eurot.

Eelmine kriis kestis 1,5 aastat.

Lisaks teravili, sealiha jne.

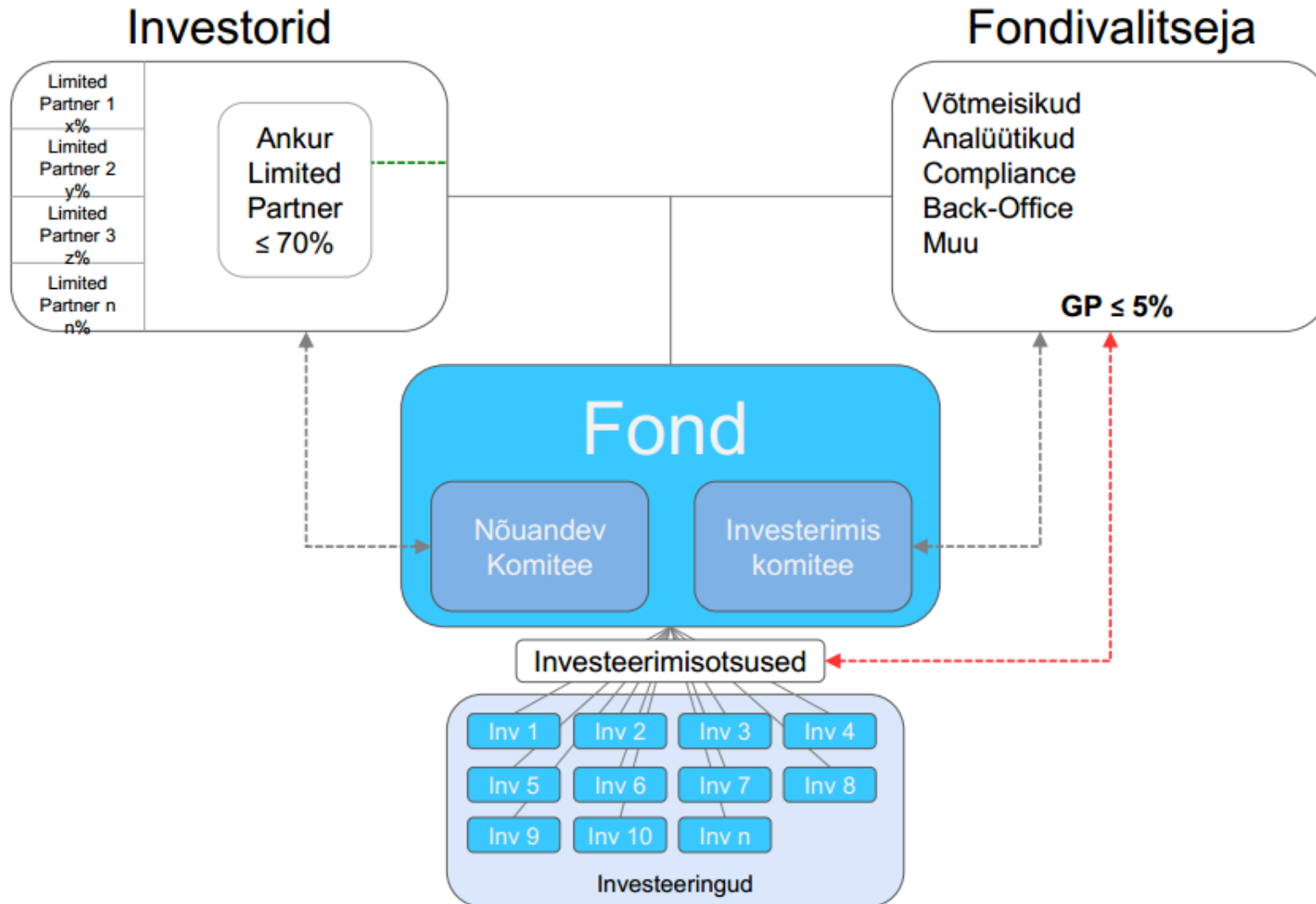
Maaettevõtlusfond

- Eesmärk:

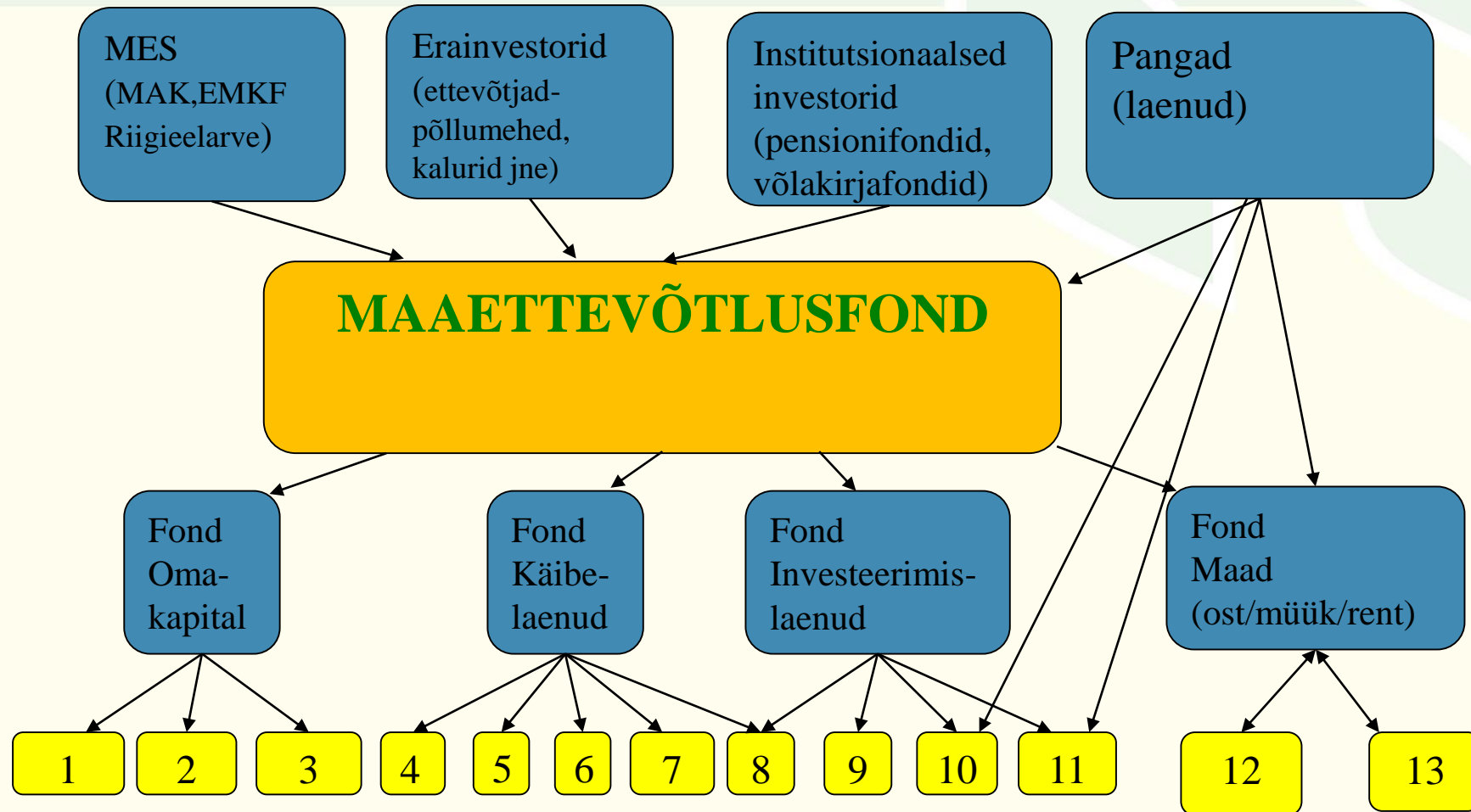
laiendada finantsinstrumentide valikut, parandada ligipääsu kapitalile, kaasa aidata suuremahuliste investeeringute elluviimisel;

- Investeerib ettevõtete omakapitali;
- Investorid on pensionifondid, MES;
- Investorite oodatav tootlus ligikaudu 6%-8%;
- Vajalik ettevõtetele, kes soovivad laieneda, osta osalusi jne

Maaettevõtlusfond

MAAETTEVÕTLUSFONDI LOOMINE

Investorid usaldavad fondi valitsejat.
Maafondi haldajad: Lätis Altum, Saksamaal DEG

ORU 21

mes

Oru 21, Viljandi 71003

+372 648 4064

www.mes.ee

mes@mes.ee